

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 2 1 1 4 1 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

FIZIKA

≡ Izpitna pola 1 ≡

Petek, 11. junij 2021 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik HB ali B, radirko, šilček, računalno in geometrijsko orodje. Kandidat dobi list za odgovore. Priloga s konstantami in enačbami je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na list za odgovore).

Izpitna pola vsebuje 35 nalog izbirnega tipa. Vsak pravilen odgovor je vreden 1 točko. Pri reševanju si lahko pomagate s podatki iz periodnega sistema na strani 2 ter s konstantami in enačbami v prilogi.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom **v izpitno polo** tako, da obkrožite črko pred pravilnim odgovorom. Sproti izpolnite še **list za odgovore**. Vsaka naloga ima samo **en** pravilen odgovor. Naloge, pri katerih bo izbranih več odgovorov, in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 4 prazne.

Konstante in enačbe

srednji polmer Zemlje	$r_z = 6370 \text{ km}$
težni pospešek	$g = 9,81 \text{ m s}^{-2}$
hitrost svetlobe	$c = 3,00 \cdot 10^8 \text{ m s}^{-1}$
osnovni naboj	$e_0 = 1,60 \cdot 10^{-19} \text{ As}$
Avogadrovo število	$N_A = 6,02 \cdot 10^{26} \text{ kmol}^{-1}$
splošna plinska konstanta	$R = 8,31 \cdot 10^3 \text{ J kmol}^{-1} \text{ K}^{-1}$
gravitacijska konstanta	$G = 6,67 \cdot 10^{-11} \text{ Nm}^2 \text{ kg}^{-2}$
električna (influenčna) konstanta	$\epsilon_0 = 8,85 \cdot 10^{-12} \text{ AsV}^{-1} \text{ m}^{-1}$
magnetna (indukcijska) konstanta	$\mu_0 = 1,26 \cdot 10^{-6} \text{ VsA}^{-1} \text{ m}^{-1}$
Boltzmannova konstanta	$k = 1,38 \cdot 10^{-23} \text{ JK}^{-1}$
Planckova konstanta	$h = 6,63 \cdot 10^{-34} \text{ Js} = 4,14 \cdot 10^{-15} \text{ eVs}$
Stefanova konstanta	$\sigma = 5,67 \cdot 10^{-8} \text{ W m}^{-2} \text{ K}^{-4}$
poenotena atomska masna enota	$m_u = 1 \text{ u} = 1,66054 \cdot 10^{-27} \text{ kg} = 931,494 \text{ MeV}/c^2$
lastna energija atomske enote mase	$m_u c^2 = 931,494 \text{ MeV}$
masa elektrona	$m_e = 9,109 \cdot 10^{-31} \text{ kg} = 1 \text{ u}/1823 = 0,5110 \text{ MeV}/c^2$
masa protona	$m_p = 1,67262 \cdot 10^{-27} \text{ kg} = 1,00728 \text{ u} = 938,272 \text{ MeV}/c^2$
masa nevtrona	$m_n = 1,67493 \cdot 10^{-27} \text{ kg} = 1,00866 \text{ u} = 939,566 \text{ MeV}/c^2$

Gibanje

$$x = x_0 + vt$$

$$s = \bar{v}t$$

$$x = x_0 + v_0t + \frac{at^2}{2}$$

$$v = v_0 + at$$

$$v^2 = v_0^2 + 2ax$$

$$\nu = \frac{1}{t_0}$$

$$v_0 = \frac{2\pi r}{t_0}$$

$$a_r = \frac{v_0^2}{r}$$

Sila

$$g(r) = g \frac{r_z^2}{r^2}$$

$$F = G \frac{m_1 m_2}{r^2}$$

$$\frac{r^3}{t_0^2} = \text{konst.}$$

$$F = kx$$

$$F = pS$$

$$F = k_t F_n$$

$$F = \rho g V$$

$$\vec{F} = m\vec{a}$$

$$\vec{G} = m\vec{v}$$

$$\vec{F}\Delta t = \Delta\vec{G}$$

$$M = rF \sin \alpha$$

$$\Delta p = \rho gh$$

Energija

$$A = \vec{F} \cdot \vec{s}$$

$$A = F s \cos \varphi$$

$$W_k = \frac{mv^2}{2}$$

$$W_p = mgh$$

$$W_{pr} = \frac{kx^2}{2}$$

$$P = \frac{A}{t}$$

$$A = \Delta W_k + \Delta W_p + \Delta W_{pr}$$

$$A = -p\Delta V$$

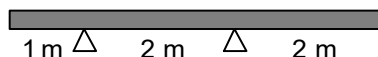

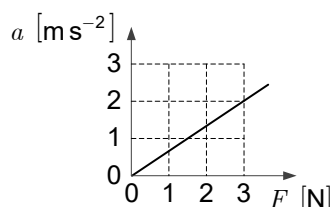
6. Avto vozi enakomerno po ravni podlagi. Katere zunanje sile delujejo na avto?
- A Teža, sila podlage, sila motorja.
 B Teža, zračni upor, sila motorja.
 C Teža, sila podlage, sila zračnega upora.
 D Teža in sila motorja.
7. Dva otroka z enakima masama se gugata na deski, ki je podprta na sredini. Otroka sedita vsak na svojem koncu deske. Kam naj se usede tretji otrok s pol manjšo maso, da bo deska še vedno v ravnovesju?
- A Na četrtno dolžine deske.
 B Na tretjino dolžine deske.
 C Na sredino deske, kjer je deska podprta.
 D Na konec deske, tik ob enem otroku.
8. Deska dolžine 5,0 m je podprta z dvema podporama, kakor kaže slika. Teža deske je 60 N. Težišče deske je na sredini. S kolikšno največjo silo lahko pritisnemo na desko v najbolj desni točki, da se ne bo na levi strani privzdignila?

- A 15 N
 B 30 N
 C 60 N
 D 240 N

9. Graf prikazuje, kako je pospešek nekega telesa odvisen od sile, ki deluje nanj. Kolikšna je masa telesa?

- A 0,67 kg
 B 1,5 kg
 C 2,0 kg
 D 3,0 kg

10. Gostota grafita je $2,2 \text{ g/cm}^3$, gostota diamanta pa $3,5 \text{ g/cm}^3$. Obe snovi sestavljajo izključno atomi ogljika. Katera izjava je zagotovo napačna?
- A Kubični centimeter diamanta ima večjo maso od kubičnega centimetra grafita.
 B Kubični centimeter diamanta ima večjo težo od kubičnega centimetra grafita.
 C V kubičnem centimetru diamanta je več atomov, kot jih je v kubičnem centimetru grafita.
 D Povprečna razdalja med atomi v diamantu je večja od povprečne razdalje med atomi v ogljiku.

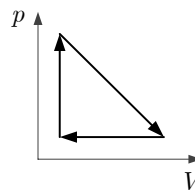

11. Prvo telo z maso m se s hitrostjo v zaleti v drugo, mirujoče telo tako, da se telesi sprimeta. Kolikšna mora biti masa drugega telesa, da bo njuna skupna hitrost po trku večja od polovice hitrosti v ?
- A Večja od mase prvega telesa.
  - B Enaka masi prvega telesa.
  - C Manjša od mase prvega telesa.
  - D Ni dovolj podatkov.
12. Gibajoče telo ima gibalno količino G in kinetično energijo W_k . Kateri odgovor podaja maso telesa?
- A $m = G \cdot W_k$
  - B $m = \frac{G^2}{2W_k}$
  - C $m = G^2 \cdot W_k$
  - D $m = \frac{G^2}{W_k}$
13. Na vedro z maso 2,0 kg je privezana lahka vrv. Vedro vržemo v 8,0 m globok vodnjak in zajamemo 8,0 l vode. S kolikšno močjo moramo v navpični smeri vleči vrvico, da v času 5 s vedro in vodo potegnemo do roba vodnjaka? Gibanje vedra je enakomerno.
- A 29 W
  - B 128 W
  - C 157 W
  - D 186 W
14. Na morski obali je tik pod gladino prožna gumijasta žogica, napihnjena z zrakom. Kaj se zgodi s silo vzgona, če žogico potopimo na globino 2 m?
- A Poveča se.
  - B Ne spremeni se.
  - C Zmanjša se.
  - D Ni dovolj podatkov.
15. Katera beseda pravilno dopolnjuje spodnjo izjavo?
Splošna plinska enačba velja za _____ pline.
- A vse
  - B idealne
  - C realne
  - D radioaktivne

16. Katera sprememba plina na diagramu $p - V$ ni prikazana?

- A Sprememba pri stalni temperaturi.
- B Sprememba pri stalnem tlaku.
- C Sprememba pri stalni prostornini.
- D Prikazane so vse spremembe, saj je na diagramu krožna sprememba.

17. Kako imenujemo način prenosa toplote, s katerim se po napeljavi centralne kurjave prenaša glavnina toplote od peči do radiatorja?

- A Prevajanje toplote (kondukcija).
- B Sevanje (radiacija).
- C Indukcija.
- D Konvekcija.

18. Kako lahko povečamo izkoristek toplotnega stroja?

- A Podaljšamo čas delovanja stroja.
- B Povečamo toploto, ki jo stroj odda.
- C Povečamo razmerje med oddanim delom in prejeto toploto.
- D Zmanjšamo razmerje med oddanim delom in prejeto toploto.

19. Delca z enakima nabojema e , ki sta na razdalji r , se odbijata s silo F . Kolikšna bo sila med delcema, če ju približamo na razdaljo $r/2$?

- A $\frac{1}{4}F$
- B $\frac{1}{2}F$
- C F
- D $4F$

20. Na katerem od spodaj navedenih grafov je strmina grafa kapaciteta kondenzatorja?

- A Na grafu napetosti na kondenzatorju v odvisnosti od toka skozenj.
- B Na grafu napetosti na kondenzatorju v odvisnosti od naboja na njem.
- C Na grafu naboja na kondenzatorju v odvisnosti od napetosti med ploščama.
- D Na grafu napetosti na kondenzatorju v odvisnosti od časa polnjenja kondenzatorja.

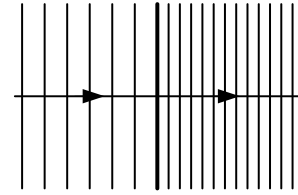
21. Upornik ima obliko valja in je narejen iz homogene snovi. Priključki so na osnovnih ploskvah valja. Po valju udarimo s kladivom v smeri pravokotno na os valja, tako da se po celotni dolžini enako splošči. Pri tem se nič ne podaljša in gostota snovi ostane enaka. Kaj se zgodi z uporom upornika?
- A Upor se zmanjša.
  - B Upor se ne spremeni.
  - C Upor se poveča.
  - D Za odgovor ni dovolj podatkov.
22. Uporniki z uporom $R_1 = 100 \Omega$, $R_2 = 200 \Omega$ in $R_3 = 300 \Omega$ so vezani zaporedno na izvir napetosti. Kaj velja za prejeto električno moč teh upornikov?
- A Največjo moč prejema upornik z uporom $R_1 = 100 \Omega$.
  - B Največjo moč prejema upornik z uporom $R_2 = 200 \Omega$.
  - C Največjo moč prejema upornik z uporom $R_3 = 300 \Omega$.
  - D Vsi uporniki prejemajo enako električno moč.
23. Kako se v magnetnem polju spreminja velikost magnetne sile na električni vodnik v odvisnosti od velikosti toka skozi vodnik? Sila na električni vodnik je vedno različna od nič.
- A Z naraščajočim električnim tokom se velikost magnetne sile zmanjšuje.
  - B Z naraščajočim električnim tokom velikost magnetne sile niha.
  - C Z naraščajočim električnim tokom se velikost magnetne sile povečuje.
  - D Z naraščajočim električnim tokom se velikost magnetne sile ne spreminja.
24. Ion zlata z dvakrat pozitivnim nabojem, nevtron in elektron se gibljejo v smeri pravokotno na silnice homogenega magnetnega polja z enako hitrostjo. V katerem odgovoru so razvrščene sile po velikost od največje do najmanjše?
- A $F_{Au} > F_n > F_e$
  - B $F_{Au} > F_e > F_n$
  - C $F_e > F_n > F_{Au}$
  - D $F_e > F_{Au} > F_n$
25. Kolikšna je izmenična napetost na sekundarni tuljavi transformatorja, če je na primarni tuljavi 10-krat več ovojev kot na sekundarni tuljavi?
- A Napetost na sekundarni tuljavi je 10-krat večja kot na primarni tuljavi.
  - B Napetost na sekundarni tuljavi je 10-krat manjša kot na primarni tuljavi.
  - C Napetost na sekundarni tuljavi je 100-krat večja kot na primarni tuljavi.
  - D Napetost na sekundarni tuljavi je 100-krat manjša kot na primarni tuljavi.

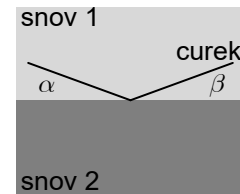
29. Slika na desni prikazuje prehod valovanja iz enega sredstva v drugo. Kaj velja za hitrost in frekvenco valovanja pri prikazanem prehodu?

	hitrost valovanja	frekvenca
A	se poveča	se poveča
B	se poveča	ostane enaka
C	se zmanjša	se poveča
D	se zmanjša	ostane enaka

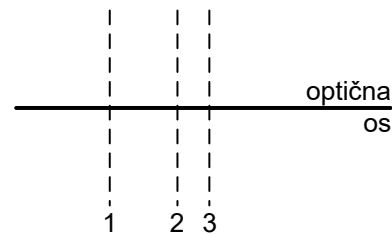
30. Slika kaže curek laserske svetlobe v okolici meje med dvema prozornima snovema. Kaj bi morali storiti, da bi se curek nadaljeval v snov 2?

- A Povečati bi morali jakost svetlobe v curku.
- B Zmanjšati bi morali jakost svetlobe v curku.
- C Kot α bi morali povečati.
- D Kot α bi morali zmanjšati.

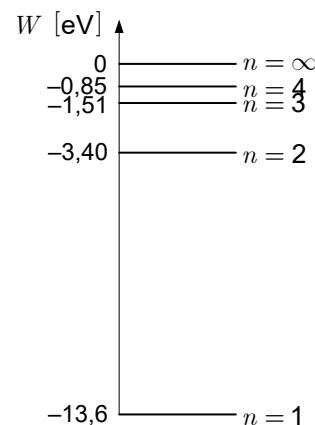
31. Z zbiralno lečo preslikamo predmet, ki je od leče oddaljen manj od goriščne razdalje. Kateri od odgovorov pravilno določa položaj leče, predmeta in slike, če žarki potujejo od leve proti desni?

- A 1 – predmet, 2 – leča, 3 – slika
- B 1 – leča, 2 – slika, 3 – predmet
- C 1 – slika, 2 – predmet, 3 – leča
- D 1 – slika, 2 – leča, 3 – predmet

32. Slika kaže energijska stanja vodika. Pri nekem prehodu odda atom vodika foton z energijo 1,89 eV. Za kateri prehod je šlo?

- A Iz stanja $n = 2$ v stanje $n = 1$.
- B Iz stanja $n = 3$ v stanje $n = 2$.
- C Iz stanja $n = 4$ v stanje $n = 3$.
- D Iz stanja $n = 3$ v stanje $n = 4$.

33. Primerjamo štiri vzorce snovi. Vsi imajo enako maso, njihova sestava pa se razlikuje. V katerem vzorcu je največ protonov?
- A V vzorcu C.
  - B V vzorcu O_2 .
  - C V vzorcu H_2O .
  - D V vzorcu CO_2 .
34. Katero od naštetih teles Osončja ni planet?
- A Mars.
  - B Jupiter.
  - C Pluton.
  - D Merkur.
35. Kaj je najpomembnejši energijski vir zvezd?
- A Cepitev atomskih jeder.
  - B Zlivanje atomskih jeder.
  - C Kemijske reakcije.
  - D Elektromagnetno sevanje.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

